

Procés d'elaboració i actualització del Projecte Educatiu de Centre (PEC) de l'Escola Dovella

- estat de la qüestió -

Juliol, 2016

Visió construïda per Anna Majó, estudiant de doctorat del Programa Arts i Educació de la Universitat de Barcelona, en el marc del treball de camp del projecte de tesi:

La praxis de les narratives visuals com a esdeveniment epistemològic, en el desenvolupament d'un projecte d'escola.

Com s'està duent a terme? Quines eines s'estan utilitzant per a generar reflexions? Qui hi participa?

El procés d'actualització del PEC es va impulsar des de la Comissió Pedagògica de l'escola –als voltants del mes de maig del 2015– entent-ho com una oportunitat educativa –que està actuant de manera transversal en el dia a dia de l'escola–, en la qual és imprescindible comptar amb tots els sectors que formen el centre –claustre, alumnes, famílies, PAS, monitoratge, i alguns agents externs col·laboradors–, per tal de tirar-lo endavant.

L'escola Dovella entén el PEC com el marc de referència de l'activitat escolar tan a dins com a fora de l'escola, essent imprescindible que aquest sigui una eina elaborada de manera coral per tal que tothom el reconegui; prou flexible perquè es pugui mantenir viu amb noves aportacions; i amb una formalització que potenciï la comunicació real del missatge als diferents agents interessats en el seu contingut –altament visual–.

“En realitat, el PEC no és un sac on tot hi cap. Al contrari, és una estructura en forma de xarxa que relliga altres plans, programes i projectes i els dona coherència. És l'instrument que permet incorporar noves peces al sistema escolar de manera harmònica i les acaba ajustant de manera cooperativa. A la vegada, és l'eina que permet a la institució educativa expandir-se més enllà del recinte escolar i participar

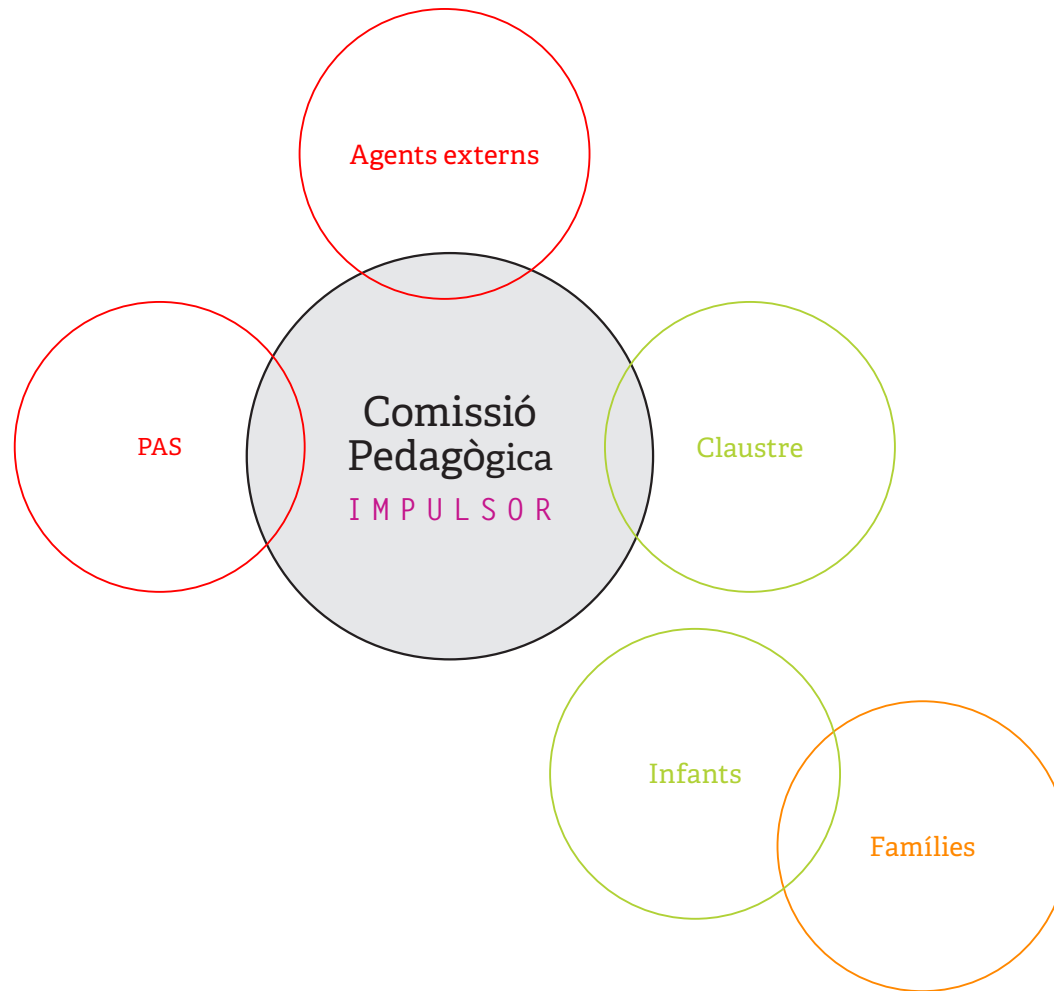
dels projectes de barri, de ciutat, de territori i de país. (...) Els projectes de centre no només constitueixen la fotografia del present de cada institució educativa, sinó que, a més, han de contribuir a la promoció del canvi cap a la millora mitjançant l'eficàcia en l'assoliment dels objectius i l'eficiència en l'administració dels recursos. (González Jorge, M., 2014)

Alguns dels objectius d'aquest procés són:

- Crear el Pla Educatiu –personal i intransferible– del l'Escola Dovella.
- Promoure la col·laboració entre els diferents sectors de l'escola, així com la relació amb l'entorn.
- Consolidar les bones pràctiques.
- Orientar els processos de millora existents ja al centre, promovent les actuacions necessàries per produir transformacions reals en les dinàmiques del centre.
- Tenir en compte les arrels del centre amb la mirada enfocada cap a fer avançar la cultura de centre.

Actualment, juny de 2016, seguim avançant.

Sectors de l'escola participants en el procés

Situació del procés (Juliol 2016)

La Comissió Pedagògica té uns eixos bàsics recollits / sorgits de les diferents reflexions compartides amb l'equip docent en la seva trajectòria, que podrien servir per engegar el procés:

- > Acollida d'identitats
- > Importància del diàleg compartit i la comunicació
- > Currículum integrador, ni separat ni fragmentat, que es construeix amb els nens
- > Escola oberta al món, compromís amb les persones i amb el món
- > Autoria dels nens en el seu procés d'aprenentatge
- > Idees d'avaluació
- > Construcció de la història del curs entre tots i des de la història particular de cadascú

Cal, però, ampliar-los, revisar-los i pensar com es converteix el procés en extensiu i col·laboratiu amb tots els qui formen part de la vida de l'escola.

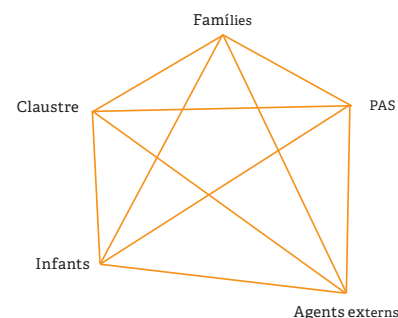
Troben a falta reflexions sobre:

- > Buscar formules que transgredeixin com s'han presentat els PEC, fins ara: noves narratives.
- > A qui s'adreça el PEC?
- > Com fer que tots els sectors de l'escola entenguin el document com el seu PEC?
- > Què hi poden dir els diferents sectors de l'escola?
- > Com s'hi relacionen?
- > Qui col·labora en l'elaboració del PEC?

Claustre	C1	C2	C3	C4	C5
	Cada mestre/a ha seleccionat imatges reals o metafòriques que representen, per ells, el sentit de l'escola. Les posen en comú i comencen a afiorar-ne relacions.	Cada mestre/a ha escrit peus de foto que amplien el significat de les seves imatges (NO en descriuen el contingut). Construeixen relacions entre les imatges i els peus de foto col·laborativament, a través de la cartografia com a eina d'investigació i generació de coneixement.	Els mestres s'agrupen en petits grups, cada un amb un dels eixos que han sortit de la cartografia per reflexionar, ampliar-ne el significat, buscar-ne exemples pràctics, etc. Posada en comú posterior.	Sessió de treball de la Comissió Pedagògica en la qual fa una proposta d'ordenació dels continguts que han anat sortint durant les tres trobades anteriors, per tornar-la al claustre i seguir treballant.	Es treballa a partir de l'esquema fet per la Comissió Pedagògica, reelaborant-la i donant-li un nou sentit. Es defineixen els eixos centrals i transversals del nou PEC.
Famílies (amb els nens i les nenes)	F1 Des de fa uns anys, l'escola proposa un tema a l'alumnat i les famílies perquè reflexionin junts, i hi treballin a través de recursos artístics. Aquest any, el claustre ha decidit vincular-ho al projecte d'actualització del PEC, i per tant els han demanat reflexionar sobre Dovella. Per acotar la formalització del treball i fer factible que almenys els resultats puguin ser compartits amb tothom, es reparteix a cada nena i nena un suport cartró, format A3. En aquest espai hi pot passar el que es vulgui amb els recursos que es vulgui, la condició és que sigui visual. Enguany, la intenció és la de donar als cartons un recorregut més llarg, utilitzant-los per la recerca de la identitat de l'escola.		F2 Molt petit tanteig d'acció amb els pares en el marc de la jornada de portes obertes de 5è		
Alumnat	3r	A3r-1 Fem una petita presentació per recordar el treball dels cartons amb les famílies i el perquè ho vam fer. La mestra escull dels 4 cartons fets i en petits grups (4) de nens i nenes (6) els interroguem amb les mateixes preguntes que hem plantejat als pares de 5è. QUÈ HI VEIEM? / QUÈ NO HI VEIEM?			
	4t	A4t-1 Safari fotogràfic / Cartografia			
	5è	Treballs amb cartons	Treball amb cartons	A5è-1 Safari fotogràfic / Cartografia	
	6è	A6è-1 Safari fotogràfic / Cartografia			

En cada acció del procés d'investigació es van generant narratives que permeten reflexionar i avançar. Cal pensar què en farem de totes elles i com les treballarem perquè puguin fer també la funció de relatores, a banda de possibilitadores de coneixements.

Abandonar la idea d'espectador / Provocar un diàleg profund / Crear visions dels diferents agents participants fent rodar els materials generats per cada sector.

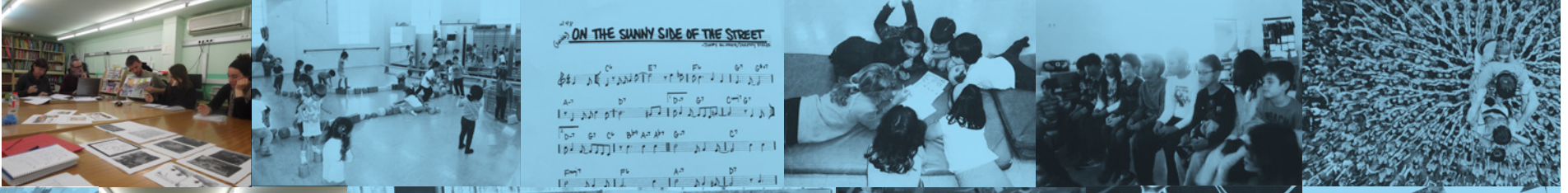
Narracions visuals del procés

CLAUSTRE

Molt conscients de la importància de la documentació de processos. Què se'n fa d'aquest material? Com narren els seus processos de treball? Qui ho fa? Qui documenta?

C1

C2

- L'acció conjunta té un valor indubtable.
- Quin és l'origen i la consigna que fa que siguin aquestes les imatges?
- Quin ha estat el procés de presa de decisions fins arribar al 'resultat' final?
- Això ja és la narració dels mestres del centre?
- Com podem seguir avançant sense que sigui repetitiu?
- Podem fer petits grups per reflexionar sobre els grans temes que han sortit?
- Quin paper els hi donem a les imatges en una tercera sessió?
- Quin sentit ha tingut el tema dels peus de foto?
- Com es relacionen els mestres amb les imatges?
- Estereotipades?
- Creadors? Consumidors?
- Què els sembla aquest procés que estan fent?
- Què en pensen els mestres d'aquest procés d'actualització del PEC?

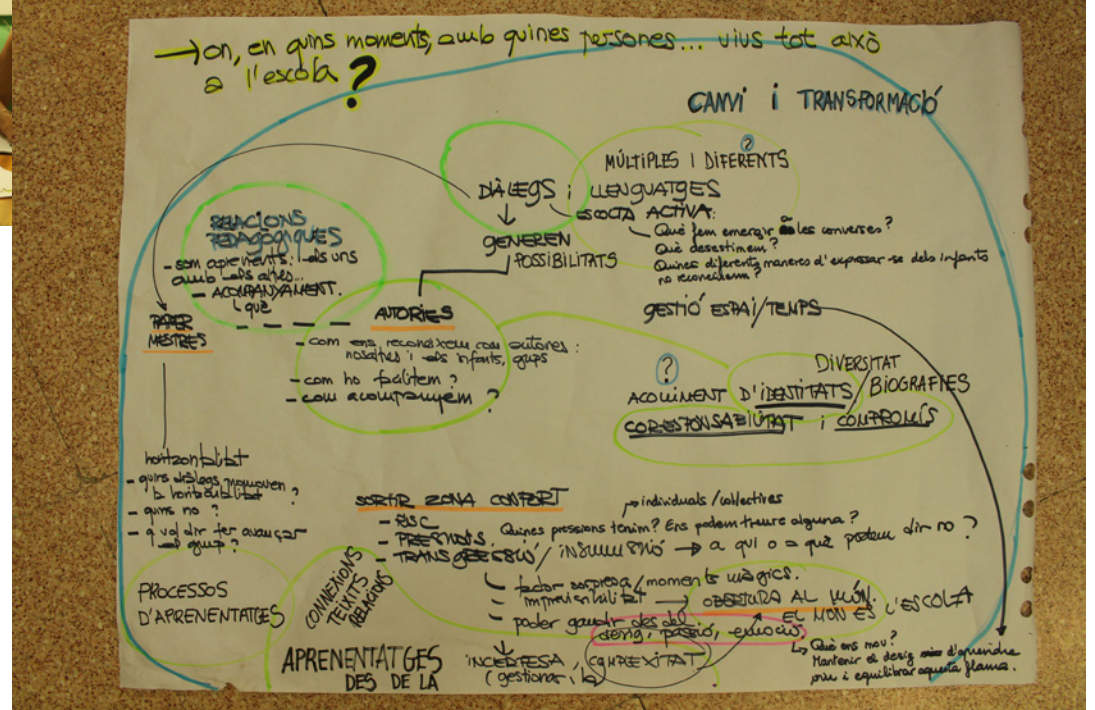
C3

C4

C5

↓
EIXOS PEC

Relació pedagògica

Processos d'aprenentatge des de la complexitat i la incertesa

Diversitat, identitats, biografies

Autoria

Diàlegs generadors de possibilitats

Obertura al món

Corresponsabilitat i compromís

Compromís amb el canvi i la transformació

..... FAMÍLIES

F1

amor

projectes

aprendre

conviure

generositat

pensar

imaginar

conversar

investigar

La importància del procés que van fer les famílies amb els nens i les nenes per reflexionar sobre la vida a l'escola a través de les imatges i la posterior elaboració de narracions visuals per compartir les idees amb la resta de la comunitat.

- Com es van organitzar?
- Com seleccionaven les imatges?
- Qui reflexionava? Com?
- Qui pensava com representar les idees visualment?

Com utilitzar les narracions que han fet les famílies per avançar en el procés d'investigació de la identitat de l'escola?

nosaltres

conviure

pactar

créixer

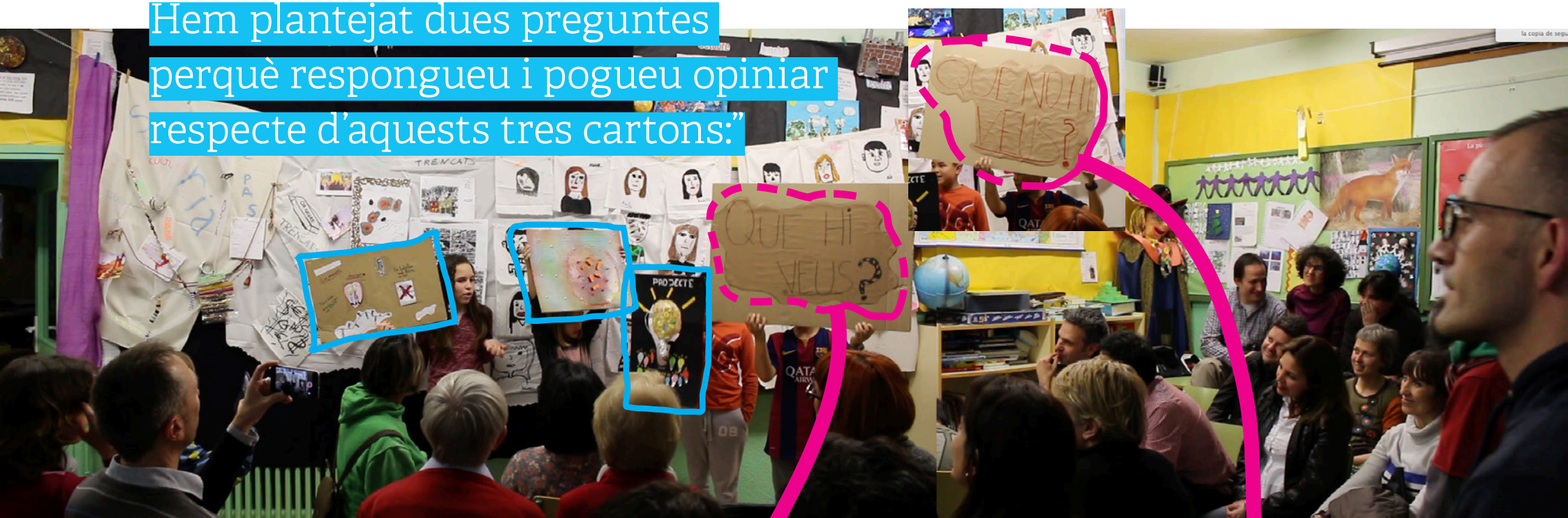
valors

ecològic

diversió

compartir

F2 "Hola famílies, ara us parlarem dels cartons que hem fet per nadal.. Hem plantejat dues preguntes perquè respongueu i pogueu opinar respecte d'aquests tres cartons:"

- La manera de treballar de l'escola

 - Colors
 - Emocions
 - Creativitat
 - Idees
 - Pensaments
 - Xarxa
 - Interrelació

Llibres Assignatures

Avorriment

Uniformitat Rutina

ALUMNAT

A3r-1

El primer que fan els nens i les nenes és llegir el què veuen i després, a través de la conversa ho van connectant amb les seves experiències. És necessari un mediador que condueixi la conversa.

De què els està servint als nens i a les nenes dialogar amb les imatges creades per un altre company? Els està ajudant a passar de la literalitat al fet de poder connectar amb les seves experiències a l'escola? Millor a partir d'imatges que a través d'un altre llenguatge? En quin sentit? Millor si són autors de les imatges?

GRUP 1 QUÈ HI VEIEM?

- > Ovelles que no són lliures perquè van amb un ramat, tenen els pastors que no les deixen sortir i les vigilen. La Dovella no és així.
> Papallones lliures / Cadascú va pel seu compte / Les papallones signifiquen l'escola, que l'escola pot ser lliure.
> Podem aprendre tot el que volem / Podem triar els temes que volem.
> Les papallones som nosaltres i les ovelles són uns altres.
> Nosaltres podem opinar, compartir, decidim, investiguem...
> Compartim molt.
> Estem aprenent a no barallar-nos, a posar-nos d'acord.
> Fem reunions per parlar de problemes
> Escola verda: no malgastem fulls, tenim un hort, mengem ecològic, tenim una paret verda, reciclem, tenim peixos.
> Molts colors.
> Resolen els problemes parlant.

QUÈ NO HI VEIEM?

- > Coneixements.
> Coses fosques --> Què serien aquestes coses fosques? L'infern, la mort, un monstre, la tristesa, la contaminació.
> I a l'escola hi ha coses fosques d'aquestes? Una mica d'infern al menjador per les verdures, els examens, els deures i els dictats --> però resulta que relament no en fan gaires. Els nervis --> vegades en senten a l'escola, però a vegades els nervis són positius.

GRUP 3 QUÈ HI VEIEM?

- > Aprenem futbol, basquet, a portar-nos bé, sumes, a no pegar, a no insultar, a no barallar-nos, a fer-nos grans, a parlar, a fer rotllana, a respectar els torna de paraula, a treballar en grup que ens va costar molt.
> Vam aprendre a treballar en grup, treballant en grup
> Els conflictes els resollem nosaltres mateixes i a vegades amb la raquel.
> Ningú pot pensar el mateix que nosaltres, pensem per nosaltres mateixos.
> Tots pensem coses diferents. Aprenem més.
> Tots som diferents: hi ha nens i nenes, grans i petits, mestres noies i mestres nois, gent que parla amb diferents idiomes i que a vegades els hem d'ajudar perquè aprenguin català --> anglès, castellà i català, francès, italià, xinès, alemany, arab.
> A vegades ens ajuntem amb altres classes.
> Fem l'amic-lector.
> Parlem molt a l'escola, de tot.
> Treball compartit, en grup.
> Treballem amb desdoblaments.
> Colors: alegria // El vermell: espanta, nervios --> a l'escola no m'espanto ni em poso nervios. // El verd: natura, tranquil·litat, pau --> a l'escola hi ha bastanta tranquil·litat. Natura també n'hi ha: un hort. També hi ha pa Som una escola ecològica i verda. Mengem ecològic. // Blau: seguretat --> a l'escola em sento segura // El taronja/groc: el sorral, ens encanta!
> Si plou no podem anar al pati i ens posem nerviosos.
> Fem moltes sortides.

QUÈ NO HI VEIEM?

- > Conflictes
> Maltractament

Cal reproduir aquesta dinàmica als altres cursos?

Podríem plantejar un canvi de metodologia en la investigació?

És hora de passar a ser creadors d'imatges?

Haurien de treballar els nens i les nenes, sense les famílies, per tenir la seva visió sense condicionants?

La manera de treballar amb la idea d'escola en relació a ells podria ser observant i fotografiant la vida de l'escola, ells mateixos, mentre l'estan vivint?

Donar compte de la vida de l'escola mentre vivim l'escola. No des de fora i pensant amb el dins, sinó des de dins.

Tal vegada fent una CARTOGRAFIA, a partir de la idea de SAFARI.

A4t-1 A5è-1 A6è-1

1. Passejar una estona per l'escola amb la seva llibreta i un llapis i fer una llista de 5 moments, llocs, persones, objectes que hi ha o que no hi ha a l'escola, que els semblin significatius per ells i per explicar l'escola, i escriure el per què. Cal pensar també que el proper dia en farem les fotografies.

Algun nen ha dibuixat de manera espontània com s'imagina la foto que farà.

2. Recuperem les llistes que van fer i agafem càmeres per fer les fotos.

3. Amb tot el material elaborat a nivell individual (fotos i reflexions), ens relacionem a posar-lo en relació a través de la construcció d'una cartografia que ens ha de permetre seguir avançant en la investigació

